

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

AJÁNLÁSOK

TANÁCS

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2023. január 30.)

az aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemről

(2023/C 41/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére, összefüggésben 153. cikke (1) bekezdésének j) pontjával,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) Annak érdekében, hogy az élet minden szakaszában biztosítható legyen a méltósággal élhető élet, ezen ajánlás célja a szegénység és a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelem, továbbá a magas foglalkoztatottsági szintre való törekvés, mégpedig azáltal, hogy előmozdítja az elegendő forrással nem rendelkező személyek számára a megfelelő jövedelemtámogatást – különösen minimumjövedelem útján –, valamint a támogató és alapvető szolgáltatásokhoz való tényleges hozzáférést, a munkaképes személyek munkaerőpiaci integrációját, az aktív befogadás megközelítésével összhangban.
- (2) Az EUMSZ 151. cikke alapján az Unió és a tagállamok célkitűzése többek között a foglalkoztatás, az élet- és munkakörülmények javítása, a megfelelő szociális védelem és a kirekesztés elleni küzdelem.
- (3) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának ⁽¹⁾ 34. cikke úgy rendelkezik, hogy az Unió elismeri és tiszteletben tartja a szociális biztonsági ellátásokra és a szociális szolgáltatásokra való jogosultságot. A Charta előírja továbbá, hogy az Unión belül jogszerűen lakóhellyel rendelkező és tartózkodási helyét jogszerűen megváltoztató minden személy jogosult szociális biztonsági ellátásokra és szociális előnyökre, valamint hogy a társadalmi kirekesztés és a szegénység leküzdése érdekében az Unió elismeri és tiszteletben tartja a jogot a tisztességes megélhetést célzó szociális támogatásra és lakástámogatásra azok esetében, akik nem rendelkeznek az ehhez elégséges pénzeszközökkel.
- (4) A szociális védelmi rendszerek által nyújtott elegendő forrásra és szociális ellátásra vonatkozó közös kritériumokról szóló 92/441/EGK tanácsi ajánlás ⁽²⁾ ajánlja, hogy a tagállamok a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelemre irányuló átfogó és következetes törekvés részeként ismerjék el az egyéneknek az emberi méltósággal összeegyeztethető életvitelhez szükséges elegendő forráshoz és szociális ellátáshoz való alapvető jogát, továbbá azt ajánlja nekik, hogy szükség szerint igazítsák ki szociális védelmi rendszereiket. Tekintettel ezen ajánlás tartalmára, helyénvaló a 92/441/EGK ajánlást új ajánlással felváltani.

⁽¹⁾ HL C 326., 2012.10.26., 391. o.

⁽²⁾ A Tanács 92/441/EGK ajánlása (1992. június 24.) a szociális védelmi rendszerek által nyújtott elegendő forrásra és szociális ellátásra vonatkozó közös kritériumokról (HL L 245., 1992.8.26., 46. o.).

- (5) A Bizottság a munkaerőpiacról kizorultak aktív befogadásának elősegítéséről szóló 2008/867/EK ajánlásban ⁽³⁾ átfogó stratégiát határoz meg annak érdekében, hogy elő lehessen segíteni a munkaképes személyek fenntartható és színvonalas foglalkoztatásba való integrálását, a dolgozni nem tudók számára pedig – a társadalmi részvétel támogatása mellett – elegendő forrást lehessen biztosítani a méltósággal élhető élethez. Ez az integrált megközelítés, amely három szakpolitikai elem – a megfelelő jövedelemtámogatás, a befogadó munkaerőpiacok és a színvonalas szolgáltatásokhoz való hozzáférés – kombinációján alapul, különösen fontos a munkaerőpiacról leginkább kizorult vagy a társadalomból kirekesztett személyek számára.
- (6) Az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság 2017 novemberében kihirdette a szociális jogok európai pillérét ⁽⁴⁾, amelyben 20 elvet határoznak meg a jól működő és méltányos munkaerőpiacok és jóléti rendszerek támogatására. A 14. elv értelmében: „mindenkinnek, aki nem rendelkezik elegendő forrással, joga van a megfelelő minimumjövedelmet garantáló juttatásokhoz, amely az élet minden szakaszában biztosítja a méltósággal élhető életet, valamint az ehhez szükséges termékek és szolgáltatások igénybevételének tényleges lehetőségét és azon személyek esetében, akik képesek munkát vállalni, a minimumjövedelem-juttatásokat össze kell kapcsolni a munkaerőpiacra történő (új) beilleszkedést ösztönző intézkedésekkel”.
- (7) A „Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására” ⁽⁵⁾ című 2021. március 4-i közleményében a Bizottság egy erős szociális Európa megteremtésére irányuló törekvést határoz meg. Az Európai Tanács 2021 júniusában üdvözölte az Uniót a szegénység csökkentésével kapcsolatos, az állam- és kormányfők által 2021. május 8-án aláírt Portói Nyilatkozattal összhangban lévő szociális célkitűzését, amelynek értelmében 2030-ra, 2019-hez képest, legalább 15 millióval – ezen belül a gyermekek körében legalább öt millióval – kell csökkenteni a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett személyek számát. Az Európai Tanács üdvözölte továbbá a foglalkoztatásra vonatkozó kiemelt célt, nevezetesen, hogy a 20–64 éves népesség legalább 78 %-ának foglalkoztatottnak kell lennie, valamint hogy a felnőttek legalább 60 %-ának évente részt kell vennie képzésen. A szociális védelemmel foglalkozó bizottság által jóváhagyott felülvizsgált szociális eredménytábla és a minimumjövedelemre vonatkozó összehasonlító teljesítményértékelési keret erősíti az európai szemeszter, az együttes foglalkoztatási jelentés és az országspecifikus ajánlások analitikai alátámasztását.
- (8) A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend és annak céljai hangsúlyozzák, hogy a fenntartható gazdasági növekedésnek együtt kell járnia a szegénység és az egyéb nélkülözések felszámolásával, az egyenlőtlenség csökkentésével, valamint az egészségügyi ellátáshoz, az oktatáshoz és a foglalkoztatáshoz való hozzáférés javításával.
- (9) A garantált minimumjövedelemmel mint a szegénység elleni küzdelem eszközeivel kapcsolatos szakpolitikákról szóló, 2017. október 24-i állásfoglalásában ⁽⁶⁾ az Európai Parlament felszólította a tagállamokat, hogy vezessenek be megfelelő minimumjövedelmet, és kiemelte a minimumjövedelem védelmének mint a szegénység elleni küzdelem eszközeként a szerepét. „A minimumjövedelem védelmének a szegénység és a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelem céljából a Covid19-világjárvány összefüggésében és azon túl történő megerősítéséről” szóló, 2020. október 12-i következtetéseiben ⁽⁷⁾ a Tanács felkérte a Bizottságot, hogy fogjon hozzá az uniós keret aktualizálásához, hogy hatékonyan támogassa és egészítse ki a nemzeti minimumjövedelem védelmére vonatkozó tagállami politikákat. Az Európa jövőjéről szóló konferencián a polgárok a minimumjövedelemre vonatkozó közös uniós keret létrehozását szorgalmazták.
- (10) Ez az ajánlás a 2008/867/EK ajánlás végrehajtása terén elért eredményeket felülvizsgáló bizottsági értékelésekben szereplő megállapításokra épül. Az értékelésekben a Bizottság megerősítette az aktív befogadásra vonatkozó megközelítés érvényességét, ugyanakkor rámutatott többek között a következőkhöz kapcsolódó konkrét kihívásokra: a minimumjövedelem alacsony szintű megfelelése, korlátozott igénybevétele és szűk jogosulti köre, az adó- és juttatási rendszerekből eredő potenciális fékek, valamint a társadalmi befogadást és a munkaerőpiaci integrációt elősegítő színvonalas szolgáltatásokhoz való problematikus hozzáférés. Az értékelésekben a Bizottság szorgalmazta továbbá, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a dolgozni nem tudó személyek társadalmi befogadásának megfelelő támogatására.

⁽³⁾ A Bizottság 2008/867/EK ajánlása (2008. október 3.) a munkaerőpiacról kizorultak aktív befogadásának elősegítéséről (HL L 307., 2008.11.18., 11. o.).

⁽⁴⁾ A szociális jogok európai pillérének kihirdetéséről szóló intézményközi nyilatkozat (HL C 428., 2017.12.13., 10. o.).

⁽⁵⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására”, COM(2021) 102 final.

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament állásfoglalása (2017. október 24.) a garantált minimumjövedelemmel mint a szegénység elleni küzdelem eszközeivel kapcsolatos szakpolitikákról (2016/2270[INI]) (HL C 346., 2018.9.27., 156. o.).

⁽⁷⁾ A Tanács következtetései (2020. október 12.) „A minimumjövedelem védelmének a szegénység és a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelem céljából a Covid19-világjárvány összefüggésében és azon túl történő megerősítése”.

- (11) Annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedben történt előrelépés az Unióban a szegénység és a társadalmi kirekesztődés csökkentése terén, 2021-ben még mindig több mint 95,4 millió személy volt a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitéve, és e kockázat magasabb volt a nők esetében. Aggodalomra ad okot, hogy számos tagállamban nő a (kvázi) aktív kereső nélküli háztartásokban élők elszegényedésének kockázata, valamint súlyosbodik a szegénység, amit a szociális transzferek által a szegénység csökkentésére gyakorolt hatás gyengülése kísér. Az Uniónak és tagállamainak többet kell tenniük annak érdekében, hogy hatékonyabban nyújtsanak segítséget a legkiszolgáltatottabb és a leghátrányosabb helyzetben lévőknek.
- (12) A fenntartható és színvonalas foglalkoztatás a legjobb út, amely kivezet a szegénységből és a társadalmi kirekesztődésből. Ugyanakkor annak biztosítása, hogy többen legyenek jelen a munkaerőpiacon, elősegíti a szociális védelmi rendszerek finanszírozását, és javítja e rendszerek pénzügyi fenntarthatóságát, hozzájárulva a nemzedékek közötti méltányossághoz és előmozdítva a társadalmi kohéziót. A magasabb foglalkoztatási szintek elérése érdekében kiemelkedő fontosságú, hogy a polgárok támogatást kapjanak a sikeres munkaerőpiaci átmenethez.
- (13) A Covid19-világjárvány miatti lezárások idején még fontosabbá váltak a megfelelő és célzott szociális védőháló társadalmi és gazdasági előnyei. A Covid19 megfékezésére irányuló intézkedések aránytalan hatást gyakoroltak a nőkre és a hátrányos helyzetű csoportokra, különösen az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés tekintetében – a fizikai és a mentális egészséggel kapcsolatos okok miatt egyaránt –, valamint az oktatáshoz és a releváns szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében, ami tovább súlyosbította a munkavállalás már meglévő korlátait is⁽⁸⁾. A Covid19-válságból leszűrt tanulságok rávilágítottak továbbá a megfelelő, átfogó és reziliens szociális védelmi rendszerek fontosságára, amelyek a sokkhatásokra reagálni képes, a helyreállítás támogatását célzó megelőző eszközök.
- (14) Az Uniót továbbra is a globalizációhoz, a zöld és digitális átálláshoz, a demográfiában és a munkavégzési rendben bekövetkezett változásokhoz kapcsolódó makrogazdasági tendenciák formálják. Az átfogó és erős szociális védőháló, amelyek megfelelő jövedelemtámogatást biztosítanak, és megkönnyítik a munkaerőpiaci átmenetet, beleértve az átképzés és a továbbképzés támogatását is, hozzájárulhatnak ahhoz, hogy ezek a folyamatok igazságosak és inkluzívak legyenek. A karrierminták változásai, amelyek együtt járnak az atipikus foglalkoztatási formák terjedésével, megnehezíthetik az alacsony jövedelműek számára a biztosításalapú szociális védelmi rendszerekben történő részvételre való jogosultságot, és az alternatív támogatási intézkedések, így például a minimumjövedelem iránti igény növekedéséhez vezethetnek. Ezenkívül Oroszország Ukrajna ellen folytatott jogellenes és indokolatlan agresszív háborúja nyomán az energiaárak, majd az infláció ugrásszerű növekedése kihatással van az alacsony jövedelmű és a jövedelmi alsó-középréteghez tartozó háztartásokra. A jövedelmi intézkedések irányulhatnak a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportokra, valamint összeegyeztethetők az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság javítására irányuló ösztönzők fenntartásával.
- (15) Ezen ajánlás középpontjában „az elegendő forrással nem rendelkező személyek” állnak, vagyis az olyan háztartásokban élő személyek, amelyek nem elegendő, nem rendszeres vagy bizonytalan pénzügyi és anyagi forrásokkal rendelkeznek, amelyek egyébként elengedhetetlenek egészségük és jóllétük, valamint a gazdasági és a társadalmi életben való részvételük szempontjából. A munkaképesek esetében az erős szociális védőhálóknak elő kell segíteniük a munkaerőpiaci (re)integrációt, mégpedig aktív munkaerőpiaci intézkedések, az álláskeresés támogatása, valamint oktatás és képzés révén. Ezek a rászorulóknak számára – beleértve azokat is, akik nem tudnak dolgozni – megfelelő jövedelemtámogatást és támogató szolgáltatásokat biztosítanak. Ilyen módon a szociális védőháló nem passzív eszközök, hanem a lehetőségekhez mérten ugródeszkeként szolgálnak a társadalmi-gazdasági integrációhoz és a felfelé irányuló társadalmi mobilitáshoz, valamint javítják a befogadási és a foglalkoztatási kilátásokat.
- (16) A szociális védőháló számos pénzbeli és természetbeni ellátást foglalnak magukban, amelyek jövedelemtámogatást, valamint a támogató és alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést biztosítanak. A jövedelemtámogatásnak fontos elemeit képezik a minimumjövedelem-juttatások, amelyek végső eszközként alkalmazott, nem járulékalapú, rászorultsági pénzbeli ellátások, és céljuk, hogy a háztartásokban egy bizonyos általános jövedelemszint elérése érdekében áthidalják a hiányt, amikor az egyéb jövedelemforrásokat és ellátásokat már kimerítették vagy azok nem elegendőek a méltósággal élhető élet biztosításához. Egyes tagállamokban a minimumjövedelem-juttatások kombinálhatók a háztartásnak és annak tagjainak nyújtott egyéb pénzbeli ellátásokkal, például a gyermekek után járó ellátásokkal és családtámogatási ellátásokkal, lakhatási támogatásokkal, munkanélküli ellátásokkal, rokkantsági ellátásokkal, öregségi ellátásokkal vagy munkaviszonyhoz kötött ellátásokkal. Emellett kiegészíthetik a nyugdíjminimumokat és a munkából származó jövedelmet. Ez az ajánlás elsősorban a minimumjövedelemre vonatkozik, és nem érinti a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről szóló tanácsi ajánlást⁽⁹⁾.

⁽⁸⁾ Európai Bizottság, Foglalkoztatás, Szociális Ügyek és Társadalmi Befogadás Főigazgatósága 2022. évi együttes foglalkoztatási jelentés, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2022.

⁽⁹⁾ A Tanács ajánlása (2019. november 8.) a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről (HL C 387., 2019.11.15., 1. o.).

- (17) A minimumjövedelem kulcsfontosságú eleme a szegénységből és a kirekesztődésből való kilábalásra irányuló stratégiáknak, és automatikus stabilizátorként működhet. Gazdasági válság idején hozzájárulhat a fenntartható és inkluzív fellendülés támogatásához, segíthet enyhíteni a háztartások jövedelmének csökkenését, és visszafoghatja a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek számának növekedését. Azok esetében, akik tudnak dolgozni, a minimumjövedelemnek megfelelő ösztönzőket, valamint személyre szabott és arányos feltételhez kötöttséget kell magában foglalnia a munkaerőpiacra történő (új) beilleszkedés előmozdítása érdekében. Ugyanakkor a minimumjövedelmet úgy kell kialakítani, hogy munkavállalási ösztönzők is kapcsolódjanak hozzá a munkaerőpiacon jelentkező hiszterézis hatások elkerülése és annak érdekében, hogy az támogassa a magas foglalkoztatottsági szinteket, a magas munkaintenzitást, a munkaerőpiacra való fenntartható átmenetet és a felfelé irányuló jövedelmi mobilitást.
- (18) A természetbeni ellátások kiegészíthetik a pénzbeli ellátásokat azáltal, hogy megkönnyítik a hozzáférést az olyan konkrét szolgáltatásokhoz, mint a kisgyermekkorai nevelés és gondozás, összhangban az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlással⁽¹⁰⁾, valamint az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás, a szociális lakhatás, a foglalkoztatás és a képzés, továbbá az alapvető szolgáltatásokhoz. Az ilyen természetbeni ellátások biztosítása segíthet kontextusba helyezni a jövedelemtámogatás megfelelőségének értékelését. A jövedelemtámogatás megfelelőségének értékelésekor figyelembe lehet venni az elegendő forrással nem rendelkező személyeknek nyújtott bizonyos, célzott programokon keresztül biztosított természetbeni ellátásokat, valamint az általános fogyasztás támogatását (például étkezési utalványok, vagy a lakhatáshoz közvetlenül kapcsolódó költségek ellentételezése, többek között kedvezményes energiadíjak), amennyiben ezek az ellátások közvetlenül hozzájárulnak a minimumjövedelemben részesülők jövedelmi helyzetének javításához.
- (19) Ha többet teszünk az integrált, erős szociális védőháló megvalósítása érdekében, azzal nemcsak hogy javulhatnak a munkaerőpiactól leginkább eltávolodott személyek számára a szociális és egészségügyi eredmények, hanem abból tartós társadalmi és gazdasági előnyök is származhatnak az Unió számára, fokozódhat a gazdasági, társadalmi és területi kohézió, valamint méltányosabb, összetartóbb és reziliensebb társadalmak jöhetnek létre. Folyamatos erőfeszítésekre van szükség egyrészt az alacsony jövedelmű személyek biztosításalapú szociális védelmi rendszerben való részvételének javítása érdekében, hogy előmozdítsuk számukra a szociális védelmi jogok megszerzését, mindenekelőtt a minőségi foglalkoztatás elősegítése révén, másrészt az egyes rendszerek keretében nyújtott jövedelemtámogatás összehangolása érdekében. Az említett szociális védőhálóknak a szegénységben élők egészségügyi ellátáshoz és egészséges élelmiszerekhez való hozzáféréseinek javítását is elő kell segíteniük. A tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy növeljék szociális védelmi rendszerük összességében vett hatékonyságát és eredményességét, többek között a munkaerőpiacra való belépés támogatása terén, annak elkerülése érdekében, hogy az emberek elszegényedjenek vagy hosszútávon minimumjövedelemre szoruljanak.
- (20) Bár valamennyi tagállamban működik szociális védőháló, az ezek hozzáférhetővé és megfelelővé tétele terén elért haladás nem egyenletesen valósult meg. A kialakításuk tagállamonként eltérő, tükrözve a különböző nemzeti hagyományokat és a szociális védelmi rendszer általános felépítését, valamint a pénzbeli és a természetbeni ellátások összjátékát. A fenti szempontok ellenére a tagállamok hasonló kihívásokkal szembesülnek. Bár történt némi konvergencia, az eddig elfogadott reformok nem mindig voltak elégségesek, vagy végrehajtásuk lassú volt, amint azt az európai szemeszter folyamata során kiadott, régóta fennálló releváns országspecifikus ajánlások is tükrözik. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében kidolgozott nemzeti tervek az érintett tagállamokban reformok és beruházások támogatását irányozzák elő szociális védelmi rendszereik hatékonyságának, kialakításának és rezilienciájának megerősítése érdekében, többek között a minimumjövedelem kialakításának javítása, valamint megfelelősége és jogosultsági köre felfelé irányuló konvergenciájának biztosítása révén. Számos beruházás az energiaszegénység elleni küzdelemre és a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítására is összpontosít.
- (21) A jövedelemtámogatás akkor tekinthető megfelelőnek, ha az élet minden szakaszában biztosítja a méltósággal élhető életet. Az általános jövedelemtámogatás megfelelőségének biztosításához olyan megbízható és átlátható módszertanra van szükség a minimumjövedelem meghatározására, annak rendszeres időközönként történő felülvizsgálatára, valamint – amennyiben szükséges – évenkénti kiigazítására vonatkozóan, amely releváns mutatókra támaszkodik és figyelembe veszi a háztartások sajátos szükségleteit. Az olyan referenciaértékek, mint a tagállami szegénységi küszöb, vagy az adott tagállamban vagy régióban a megélhetési költségeket és az elegendő forrással nem rendelkező személyek szükségleteit tükröző, nemzetileg meghatározott áru- és szolgáltatáskosáron alapuló módszerek segíthetnek a megfelelőség értékelésében. A megfelelőség viszonyítási alapja lehet a munkából származó jövedelem is, például az alacsony bérű munkavállalók vagy a minimálbért keresők jövedelme, a szegénységi küszöb tiszteletben tartásával, illetve a megélhetési költségeknek és az elegendő forrással nem rendelkező személyek szükségleteinek a biztosításával egyidejűleg. Bár nyilvánvaló, hogy a munkából származó jövedelemnek (minimálbér szintjén) magasabbnak kell lennie, mint az ellátásokból származó jövedelem, nincs

⁽¹⁰⁾ A Tanács (EU) 2021/1004 ajánlása (2021. június 14.) az európai gyermekgarancia létrehozásáról (HL L 223., 2021.6.22., 14. o.).

bizonyíték arra, hogy a minimumjövedelem-juttatásban részesülők állástalálásának valószínűségét az ilyen juttatás általában véve jelentősen hátrányosan befolyásolná. Tekintettel az országok között a megfelelőség tekintetében fennálló különbségekre, a tagállamoknak fokozatos módon kell elérniük a megfelelő szintű általános jövedelemtámogatást. A minimumjövedelem szintjének meghatározásakor és kiigazításakor a tagállamoknak figyelembe kell venniük az infláció szintjét (különösen az élelmiszerek és az energia tekintetében), a megélhetési költségek növekedését és a bérek alakulását.

- (22) A minimumjövedelemre vonatkozó támogathatósági kritériumok akadályozhatják a hozzáférést bizonyos csoportok számára. Elvben a gyermekek a háztartások tagjaként a hatálya alá tartoznak. Az igénylők esetében meghatározott 18 év feletti korhatár azonban korlátozhatja a fiatal felnőttek hozzáférését. A jogszerű tartózkodás minimális hosszára vonatkozó korlátozások korlátozhatják a külföldi állampolgárok általi igénybevételt, míg az állandó lakcím hiánya megnehezíti a hajléktalanok vagy a hátrányos helyzetű területeken (pl. roma településeken) élők számára a minimumjövedelemből való részesülést. Míg a rászorultság vizsgálata alapvető elem annak biztosításához, hogy a minimumjövedelem célcsoportját megfelelően határozzák meg, a jogosulti kör nem kielégítő volta akkor is felmerülhet, ha alacsony szinten határozzák meg a rászorultság vizsgálata során a jövedelem és a vagyoni eszközök maximális összértékére vonatkozó küszöböt, és ezáltal néhány háztartást annak ellenére kizárnak, hogy azok szegények. A minimumjövedelemhez való hozzáférésre vonatkozó, megkülönböztetésmentességet előíró kritériumok bevezetése nem érintheti az uniós jog, például a 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ által előírt vagy megengedett, egyenlő bánásmód alóli kivételeket.
- (23) A minimumjövedelem jogosulti körének hiányosságait kezelni kell, és átlátható és megkülönböztetésmentes hozzáférési kritériumok bevezetésével biztosítani kell a jogosulti körbe tartozás folyamatosságát az élet különböző szakaszaiban. Az életkor, az állandó lakcím megléte vagy az aránytalanul hosszú jogszerű tartózkodás követelménye nem akadályozhatja a minimumjövedelemben való részesülést. A rászorultság vizsgálata általában különböző típusú jövedelmekre (például a munkából származó jövedelemre vagy a már juttatott ellátásokra) és bizonyos vagyoni eszközökre (például tulajdonra) terjed ki. A rászorultság vizsgálatára szolgáló küszöbértékeknek, valamint a rászorultság vizsgálatából kizárt jövedelem- és vagyoneszköz-típusoknak az adott tagállamban élő különböző típusú és méretű háztartások tekintetében méltósággal élhető életet kell tükrözniük. A munkából származó alacsony jövedelmet (például az egyszeri vagy nem rendszeres jövedelmet) arányosan kell kezelni a rászorultság vizsgálata során oly módon, hogy az biztosítsa a munkavállalásra való ösztönzést azok számára, akik tudnak dolgozni, és ne zárja ki az igénylőket az (esetleg alacsonyabb) ellátásokból való részesülésből. A minimumjövedelemhez való hozzáférést gyorsan, indokolatlan késedelem nélkül meg kell adni, és a jogosultságnak korlátlanak kell lennie, feltéve, hogy az igénylők továbbra is megfelelnek a jogosultsági feltételeknek és a megszabott egyedi feltételeknek, rendszeres felülvizsgálatok mellett. A kérelem feldolgozására rendelkezésre álló, annak benyújtásától számított 30 napos tervezett határidő megszakítható abban az esetben, ha erre az összes tény megállapítása érdekében szükség van, feltéve, hogy az elegendő forrással nem rendelkező személyek – lehetőség szerint – megfelelő ideiglenes segítséget kapnak.
- (24) Gazdasági visszaesés és különböző típusú válsághelyzetek idején a minimumjövedelem kialakításának rugalmassága – többek között az igénybevétel átmeneti egyszerűsítése, a jogosultsági kritériumok lazítása vagy az ellátások időtartamának növelése révén – fontos szerepet tölthet be a kedvezőtlen társadalmi következmények mérséklésében, és stabilizáló szerepet játszhat a gazdaságban. Azokat a költségvetési konszolidációs intézkedéseket, amelyek a rendszerek hatékonyságának javítása helyett a védelmi szintek csökkenését eredményezik, csak végső megoldásként célszerű alkalmazni, és azokat az elosztási hatások vizsgálatának kell kísérnie a leghátrányosabb helyzetűekre gyakorolt kedvezőtlen hatások enyhítése érdekében; a védelem szintjének minden esetben megfelelőnek kell maradnia.
- (25) Előfordulhat, hogy az aránytalan adminisztratív terhek, a tájékozottság hiánya, illetve a megbélyegzéstől vagy megkülönböztetéstől való félelem azt eredményezi, hogy a minimumjövedelemre jogosultak nem kérnek hozzáférést ahhoz. A rendszerek szétaprózódottságának kiküszöbölése, a kérelmezési eljárások általános hozzáférhetőségének és egyszerűségének biztosítása, valamint a potenciális kérelmezőknek nyújtott adminisztratív támogatás növelheti a minimumjövedelem igénybevételét. További intézkedésekre van szükség annak előmozdítása érdekében, hogy a minimumjövedelmet az egyszerűsült háztartások is igénybe vegyék, melyek élén túlnyomórészt nők állnak. Emellett – az adatvédelmi szabályok betartásával – a proaktív felkereső szociális munkának különösen a szociálisan hátrányos helyzetű területekre és a leginkább marginalizálódott háztartásokra, köztük a romákra kell irányulniuk. A digitális eszközök alacsony szintű hozzáférhetősége vagy a használatukhoz szükséges készségek hiánya szintén akadályozhatja a tényleges hozzáférést, többek között a fogyatékkal élő személyek számára. A vonatkozó adatok rendszeres nyomon követése és elemzése segíthet megérteni az igénybevétel elmaradásának okait, és javíthatja a szakpolitikai válaszlehetőségeket.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (EGT-vonatkozású szöveg) (OJ L 158, 30.4.2004, p. 77).

- (26) Bár a rászorultság vizsgálata a háztartások szintjén történik, gyakran nem veszi figyelembe az egyének háztartáson belüli helyzetét, a családi jövedelmek esetleges egyenlőtlen megosztását és az autonómia iránti vágyat. Ez különösen a nőket érinti, mivel ők nagyobb valószínűséggel rendelkeznek alacsonyabb jövedelemmel, alacsonyabb fizetéssel, és több gondozási feladat hárul rájuk. Anélkül, hogy feltétlenül megváltozna a rászorultsági vizsgálat gyakorlata és növekedne a háztartás szintjén kapott ellátások általános szintje, a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban alkalmazott, azt megkönnyítő megoldások, hogy a háztartások egyes tagjai megkapják a jövedelemtámogatás rájuk eső részét, hozzájárulhatnak a nemek közötti egyenlőség, valamint a nők, a fiatal felnőttek és a fogyatékossgal élő személyek gazdasági függetlenségének és jövedelembiztonságának előmozdításához.
- (27) A jövedelemtámogatástól való hosszú távú függőség csökkentéséhez fontos a mindenki számára hozzáférhető befogadó munkaerőpiacok megerősítése. Az aktivizálási követelmények és az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák ösztönözhetik az álláskeresői erőfeszítések fokozását és az állásajánlatok nagyobb mértékű elfogadását, amennyiben azok olyan támogatási szolgáltatásokat is magukban foglalnak, mint a tanácsadás, a coaching és az álláskeresőkhöz nyújtott segítség, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúly biztosítását célzó intézkedések. Az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” tárgyú, 2020. október 30-i tanácsi ajánlással⁽¹²⁾ összhangban kiemelt figyelmet kell fordítani a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET) fiatalokra annak biztosításával, hogy a lehető legrövidebb időn belül visszatérjenek az oktatásba, a képzésbe vagy a munkaerőpiacra, miközben a jövedelemtámogatásban való részesülést különösen erőteljes aktivizálási intézkedésekhez kell kötni. A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló bizottsági stratégiával (2021-2030)⁽¹³⁾ összhangban a fogyatékossgal élő személyek szükségleteire is kiemelt figyelmet kell fordítani. A továbbképzési és átképzési lehetőségek, a sajátos igényeknek megfelelő, személyre szabott támogatás és iránymutatás, a minőségi munkahelyek biztosítása, a munkahelymegtartás előmozdítása és az előremenetel lehetővé tétele minden életkorban támogathatja a foglalkoztatásba való átmenetet. Az adó- és szociális ellátórendszerekből eredő ösztönzők és fékek rendszeres felülvizsgálata, a foglalkoztatás megkezdésekor a jövedelemtámogatás fokozatos megszüntetése vagy a jövedelemtámogatás jövedelemmel való kombinálásának lehetősége növelheti a háztartás rendelkezésre álló jövedelmét, ezáltal hozzájárulva a munka kifizetődővé tételéhez, csökkentve a dolgozói szegénységet és ösztönözve a bejelentett foglalkoztatást. Ugyanakkor a munkaviszonyhoz kötött ellátásokat gondosan kell megtervezni a szegénységi csapdák elkerülése érdekében.
- (28) A szociális gazdaságban való foglalkoztatás ugródeszkaként szolgálhat a munkaerőpiac egyéb ágazatai felé. A foglalkoztatásba való átmenetet a munkáltatókat célzó intézkedések meghozatalával kell támogatni, amelyeket szükség szerint célzott pénzügyi ösztönzőknek kell kísérniük.
- (29) Az erős szociális védőháló kiépítéséhez a társadalmi befogadásra irányuló szolgáltatásokra, például szociális munkára, tanácsadásra, coachingra, mentorálásra, pszichológiai támogatásra és különböző rehabilitációs rendszerekre, valamint az egyéb támogató vagy alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést megkönnyítő intézkedésekre is szükség van. Az erőfeszítéseket továbbá – a szociális védelemmel foglalkozó bizottság által kidolgozott szociális szolgáltatások önkéntes alapú európai minőségi keretével⁽¹⁴⁾ összhangban – a szolgáltatások minőségének javítása érdekében, valamint az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés folyamatosságának biztosítása céljából is folytatni kell. A szolgáltatásokhoz való egyenlő és egyetemes hozzáférést gátló pénzügyi és nem pénzügyi akadályok kezelésére irányuló intézkedéseket is meg kell erősíteni.
- (30) Az elegendő forrással nem rendelkező személyek és háztartásaik összetett szükségleteinek azonosítását és kezelését célzó, személyre szabottabb támogatás jelentősen hozzájárulhat a sikeres társadalmi és gazdasági integrációjukhoz. Az igényfelmérés előfeltétele egy olyan személyre szabott beilleszkedési terv kidolgozásának, amely az adott háztartásban (egyéni vagy közösen) elegendő forrással nem rendelkező személyekre terjed ki, meghatározva a szükséges támogatás típusát és az elfogadott célkitűzéseket. A támogatásnak az egyéni helyzettől és a munkára való rendelkezésre állástól függően megfelelően ütemezett társadalmi befogadási intézkedéseket vagy aktív munkaerőpiaci szakpolitikai intézkedéseket kell magában foglalnia, biztosítva mindeközben a pozitív ösztönzők és az aktivizálási követelmények közötti egyensúlyt. A tartósan munkanélküli személyek munkaerőpiaci integrációjáról szóló, 2016. február 15-i tanácsi ajánlással⁽¹⁵⁾ összhangban kötött munkaerőpiaci integrációs megállapodások is megfelelhetnek erre a célra, és azok szükség esetén ennek megfelelően kiigazíthatók.

⁽¹²⁾ A Tanács ajánlása (2020. október 30.) az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” témájában és az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlás felváltásáról (HL C 372., 2020.11.4., 1. o.).

⁽¹³⁾ A Bizottság közleménye (2021. március 3.) az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Stratégia a fogyatékossgal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (2021-2030) COM/2021/101 final.

⁽¹⁴⁾ A szociális szolgáltatások önkéntes alapú európai minőségi kerete, SPC/2010/10 final.

⁽¹⁵⁾ A Tanács ajánlása (2016. február 15.) a tartósan munkanélküli személyek munkaerőpiaci integrációjáról (HL C 67., 2016.2.20., 1. o.).

- (31) A hatékony irányítási mechanizmusok kulcsfontosságúak az erős szociális védőháló kialakításához. Az ellátások és szolgáltatások nyújtásának igazgatása során ki kell aknázni a digitális átállás által kínált eszközök jelentette előnyöket, ugyanakkor el kell kerülni a digitális szakadék miatti kirekesztést. Erőfeszítéseket kell tenni a meglévő rendszerek és juttatások szoros koordinációjának és összehangolásának, valamint más szakpolitikákkal való koordinációjának biztosítására. Kiemelt figyelmet kell fordítani valamennyi érintett intézmény operatív kapacitásának megerősítésére. A különböző irányítási és szolgáltatási szintek közötti adatcsere és szorosabb együttműködés – többek között hivatalos megállapodások vagy egyablakos ügyintézés révén – elősegíti a megfelelőbben integrált támogatást. A szakpolitikai hatás megbízható nyomon követése és rendszeres értékelése – valamennyi érdekelt fél bevonásával – hozzájárulhat a hatékonyság növeléséhez, a tájékozott szakpolitikai döntéshozatalhoz és a nemzeti rendszerek átláthatóságának javításához.
- (32) A civil társadalmi szervezetek gyakran fontos kiegészítő szerepet töltenek be a szegénység és a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelemben. Célzott tevékenységeik segíthetik a hatóságokat a befogadást célzó és az aktivizálási politikák kialakításában és végrehajtásában. A civil társadalmi szervezetek – azáltal, hogy anyagi és pszichoszociális támogatást is biztosítanak a legkiszolgáltatottabb helyzetűek számára – hozzájárulnak az emberi méltóság helyreállításához és a társadalmi befogadás támogatásához, miközben a munkaképesek számára iránymutatással szolgálnak a foglalkoztatás felé vezető úton.
- (33) Az egymástól való tanulásnak és a bevált gyakorlatok uniós szintű cseréjének, valamint a minimumjövedelemre vonatkozó meglévő uniós teljesítményértékelési keret továbbfejlesztésére irányuló elemző munkának – többek között a releváns mutatók rendelkezésre állásának és összehasonlíthatóságának és az adatok szabályosságának javítása révén – támogatnia kell a tagállamokat a nemzeti reformok kialakításában és végrehajtásában.
- (34) Ezen ajánlás végrehajtásának támogatására uniós források állnak rendelkezésre. Az (EU) 2021/1057 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽¹⁶⁾ létrehozott Európai Szociális Alap Pluszon belül minden tagállamnak az Európai Szociális Alap Plusz legalább 25 %-át a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelemre kell allokálnia. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az InvestEU egyaránt támogathatja a támogató szociális infrastruktúra – mint például a szociális lakhatás és a kisgyermekkorú nevelés és gondozás –, valamint a felszerelések és a színvonalas szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén eszközölt beruházásokat. A Technikai Támogatási Eszköz és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz már jelenleg is támogatja a tagállamokat a minimumjövedelem területét érintő strukturális reformok megtervezésében és végrehajtásában.
- (35) Az államháztartás általános fenntarthatósága és a minimumjövedelem megfelelő finanszírozása alapvető fontosságú a rezilienciájuk, a hatékonyságuk és az eredményességük szempontjából. Ezen ajánlás végrehajtása nem érintheti jelentős mértékben a tagállamok szociális védelmi rendszereinek pénzügyi egyensúlyát.
- (36) Az elosztási hatások vizsgálata hasznos eszköz a költségvetési intézkedések és egyéb reformok és beruházások különböző jövedelmi csoportokra, többek között a leghátrányosabb helyzetűekre gyakorolt hatásának a felmérésére. Az elosztási hatások vizsgálata következőképpen hozzájárulhat az adók és ellátások reformjainak hatékonyabb és eredményesebb kialakításához, ezáltal biztosítva, hogy senkit ne hagyjunk hátra. „A tagállami szakpolitikák elosztási hatásának pontosabb értékelése” című, 2022. szeptember 28-i bizottsági közlemény⁽¹⁷⁾ iránymutatást nyújt a tagállamoknak arra vonatkozóan, hogy miként lehet a legjobban beépíteni az elosztási hatások vizsgálatát a szakpolitikai döntéshozatali folyamataikba.
- (37) Ezen ajánlás végrehajtása nem használható fel a hatályos nemzeti jogszabályok szerinti vagy a 92/441/EGK ajánlásban meghatározottak szerinti védelem szintjének csökkentésére. A tagállamok felkérést kapnak arra, hogy az itt ajánlott rendelkezéseknél kedvezőbb rendelkezéseket vezessenek be vagy tartsanak fenn.
- (38) Ezen ajánlás nem érinti a tagállamoknak a szociális védelmi rendszereik meghatározására és megszervezésére vonatkozó hatásköreit,

⁽¹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1057 rendelete (2021. június 24.) az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) létrehozásáról és az 1296/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 231., 2021.6.30., 21. o.).

⁽¹⁷⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „A tagállami szakpolitikák elosztási hatásának pontosabb értékelése”, (COM(2022) 494 final).

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

CÉL

1. Annak érdekében, hogy az élet minden szakaszában biztosítható legyen a méltósággal élhető élet, ezen ajánlás célja a szegénység és a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelem azáltal, hogy előmozdítja az elegendő forrással nem rendelkező személyek számára a megfelelő jövedelemtámogatást – különösen minimumjövedelem útján –, és a támogató és alapvető szolgáltatásokhoz való tényleges hozzáférést, valamint a munkaképes személyek munkaerőpiaci integrációját, az aktív befogadás megközelítésével összhangban.

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

2. Ezen ajánlás alkalmazásában:
  - a) „elegendő forrással nem rendelkező személyek”: olyan háztartásokban élő személyek, ahol az egészségük és jóllétük, valamint a gazdasági és társadalmi életben való részvételük szempontjából elengedhetetlen pénzügyi és anyagi források nem elégséges mértékben, nem rendszeresen vagy csak bizonytalan módon állnak rendelkezésre;
  - b) „jövedelemtámogatás”: a háztartás és annak tagjai részére nyújtott pénzbeli ellátások összes típusa, a minimumjövedelem-juttatásokat is beleértve;
  - c) „minimumjövedelem”: a szociális védelmi rendszereken belül működő, rászorultságon és nem járulékfizetésen alapuló biztonsági hálók, melyeket végső eszközként biztosítanak az elegendő forrással nem rendelkező személyek részére;
  - d) „jogosulti kör”: a minimumjövedelem-rendszerekben történő részvételre való jogosultság, a nemzeti jogszabályban meghatározottak szerint;
  - e) „igénybevétel”: a minimumjövedelem-rendszerekben történő részvételre jogosult, elegendő forrással nem rendelkező azon személyek aránya, akik ténylegesen részt vesznek azokban;
  - f) „támogató szolgáltatások”: az elegendő forrással nem rendelkező személyek sajátos szükségleteit célzó olyan szolgáltatások, amelyek annak biztosítására irányulnak, hogy e személyek képesek legyenek a társadalomba és adott esetben a munkaerőpiacra való beilleszkedésre, ideértve a társadalmi befogadásra irányuló szolgáltatásokat, például a szociális munkát, a tanácsadást, a coachingot, a mentorálást, a pszichológiai támogatást, a rehabilitációt, valamint az egyéb általános támogató szolgáltatásokat, többek között a kisgyermekkorú nevelést és gondozást, az egészségügyi ellátást, a tartós ápolás-gondozást, az oktatást és képzést, valamint a lakhatást;
  - g) „alapvető szolgáltatások”: olyan szolgáltatások, amelyek magukban foglalják a vízszolgáltatást, a víziközműszolgáltatást, az energiaszolgáltatást, a közlekedést, a pénzügyi szolgáltatásokat és a digitális kommunikációt;
  - h) „a szolgáltatásokhoz való tényleges hozzáférés”: olyan helyzet, amelyben az érintett szolgáltatások könnyen elérhetőek, megfizethetőek, hozzáférhetőek, jó minőségűek, időben nyújtják azokat, és a potenciális felhasználók egyenlő hozzáféréssel rendelkeznek azokhoz, továbbá tisztában vannak azok létezésével, valamint a használatukra vonatkozó jogosultságokkal;
  - i) „beilleszkedési terv”: elegendő forrással nem rendelkező személyekkel kötött olyan megállapodás vagy megállapodások összessége, amelynek célja társadalmi befogadásuk és – a munkaképesek esetében – munkaerőpiaci integrációjuk előmozdítása.

A JÖVEDELEMTÁMOGATÁS MEGFELELŐSÉGE

3. A tagállamoknak ajánlott olyan megalapozott szociális védőhálókat biztosítaniuk és adott esetben megerősíteniük azokat, amelyek az élet minden szakaszában garantálják a méltósággal élhető életet, összekapcsolják a megfelelő jövedelemtámogatást – minimumjövedelem-juttatások és egyéb kapcsolódó pénzbeli ellátások révén – és a természetbeni ellátásokat és hozzáférést biztosítanak a támogató és az alapvető szolgáltatásokhoz. A természetbeni ellátások nyújtása hozzájárulhat a stabil jövedelemtámogatáshoz.
4. A megfelelő jövedelemtámogatás biztosítása érdekében a tagállamoknak ajánlott, hogy a nemzeti joggal összhangban meghatározott átlátható és megalapozott módszertan segítségével, valamint az érdekelt felek bevonásával határozzák meg a minimumjövedelem szintjét. Ajánlott, hogy e módszertan keretében vegyék figyelembe az összes jövedelemforrást, a háztartások sajátos szükségleteit és hátrányos helyzetét, az alacsony bérű munkavállalók vagy a minimálbért keresők jövedelmét, az életszínvonalat, a vásárlóerőt, az árszinteket és azok alakulását, valamint egyéb releváns elemeket.

5. A munkaképes személyek munkaerőpiacra történő (újbóli) beilleszkedését és a munkaerőpiacon maradásukat motiváló ösztönzők megőrzése mellett ajánlott, hogy az elegendő forrással nem rendelkező személyek számára nyújtott jövedelemtámogatás érje el legalább az alábbiak egyikének megfelelő szintet:
  - a) a nemzeti szegénységi küszöb; vagy
  - b) a szükséges áruk és szolgáltatások – ideértve a megfelelő élelmiszereket, lakhatást, egészségügyi ellátást és alapvető szolgáltatásokat – pénzben kifejezett értéke, a nemzeti fogalommeghatározások szerint; vagy
  - c) az a) vagy a b) pontban említett szintekhez hasonló, a nemzeti jog vagy gyakorlat által megállapított egyéb szintek.
6. Ajánlott, hogy a tagállamok az államháztartás fenntarthatóságának megőrzése mellett legkésőbb 2030-ig fokozatosan érjék el a jövedelemtámogatásnak az 5. pontban előírt megfelelő szintjét.
7. A jövedelemtámogatás megfelelőségének fenntartása érdekében ajánlott, hogy a tagállamok rendszeresen felülvizsgálják és adott esetben kiigazítsák a minimumjövedelem szintjét, figyelembe véve a természetbeni ellátásokat is.
8. A nemek közötti egyenlőségnek, a jövedelembiztonságnak és a gazdasági függetlenségnek a nők, a fiatal felnőttek és a fogyatékossgal élő személyek tekintetében való előmozdítása érdekében ajánlott, hogy a tagállamok lehetővé tegyék annak kérelmezését, hogy a minimumjövedelmet a háztartás egyes tagjainak nyújtsák.

A MINIMUMJÖVEDELEM JOGOSULTI KÖRE

9. A tagállamoknak ajánlott biztosítaniuk, hogy a jogszabályban megállapított minimumjövedelem jogosulti köre az elegendő forrással nem rendelkező valamennyi személyt – beleértve a fiatal felnőtteket is – magában foglalja, a következők meghatározásával:
  - a) átlátható és megkülönböztetésmentes jogosultsági kritériumok, amelyek – az állandó lakcím meglététől függetlenül – biztosítják a minimumjövedelemhez való tényleges hozzáférést, ugyanakkor biztosítják, hogy a jogszertű tartózkodás időtartama arányos legyen;
  - b) olyan rászorultság-ellenőrzési küszöbértékek, amelyek a tagállamokban a különböző típusú és méretű háztartásokra vonatkozó életszínvonalat tükrözik, és arányos módon figyelembe veszik a háztartás egyéb típusú jövedelmeit (és eszközeit);
  - c) a kérelem feldolgozásához szükséges idő, biztosítva ugyanakkor, hogy a határozatot indokolatlan késedelem nélkül, a gyakorlatban legkésőbb a benyújtástól számított 30 napon belül meghozzák;
  - d) a minimumjövedelemhez való hozzáférés folyamatossága mindaddig, amíg az elegendő forrással nem rendelkező személyek megfelelnek a törvényben meghatározott jogosultsági kritériumoknak és feltételeknek, rendszeresen végzett támogathatósági felülvizsgálatok mellett, ugyanakkor a munkaképes személyek számára hozzáférést kell biztosítani konkrét és arányos aktív befogadási intézkedésekhez;
  - e) egyszerű, gyors, pártatlan és ingyenes panasztételi és fellebbezési eljárások, biztosítva ugyanakkor, hogy az elegendő forrással nem rendelkező személyek tájékoztatást kapjanak, és ténylegesen folyamodhassanak ilyen eljárásokhoz;
  - f) olyan intézkedések, amelyek biztosítják, hogy a szociális védőháló megfelelően működjön a különböző típusú válságok esetén, és képesek legyenek hatékonyan enyhíteni az ilyen válságok negatív társadalmi-gazdasági következményeit.

A MINIMUMJÖVEDELEM IGÉNYBEVÉTELE

10. Ajánlott, hogy a tagállamok a következők révén ösztönözzék vagy elősegítsék a minimumjövedelem teljeskörű igénybevételét:
  - a) az adminisztratív terhek csökkentése, többek között a kérelmezési eljárások egyszerűsítése és az arra rászorulóknak számára lépésről lépésre történő útmutatás biztosítása révén, figyelmet fordítva a digitális és nem digitális eszközök rendelkezésre állására;
  - b) a minimumjövedelemmel kapcsolatos jogokra és kötelezettségekre vonatkozó, felhasználóbarát, ingyenes és naprakész információkhoz való hozzáférés biztosítása;
  - c) a tájékozottság fokozása és az igénybevétel elősegítése érdekében azoknak a személyeknek a megszólítása, akik nem rendelkeznek elegendő forrással – ideértve különösen az egyszülős háztartásokat –, többek között az érintett érdekelt felek nemzeti, regionális és helyi szinten történő bevonása révén;

- d) a megfelelő lépések megtétele a szegénységhez és a társadalmi kirekesztéshez kapcsolódó megbélyegzés és tudattalan előítélet elleni küzdelem érdekében;
- e) az értékelési módszerek javítására vagy fejlesztésére irányuló lépések megtétele, valamint a minimumjövedelem igénybevétele elmaradásának e módszerek alapján történő rendszeres értékelése és adott esetben a kapcsolódó munkaerőpiaci aktivizálási intézkedéseknek a rendszeres értékelése, az akadályok azonosítása és korrekciós intézkedések bevezetése.

HOZZÁFÉRÉS A BEFOGADÓ MUNKAERŐPIACOKHOZ

11. A magas foglalkoztatási ráták és a befogadó munkaerőpiacok előmozdítása érdekében ajánlott, hogy a tagállamok – adott esetben szociális partnerekkel együttműködésben – biztosítsák a munkaerőpiaci aktivizálást, számolják fel a munkaerőpiacra való (újbóli) belépés és a munkaerőpiacon maradás akadályait, támogassák a munkaképes személyeket a színvonalas foglalkoztatásba állás felé vezető útukon, biztosítsanak ösztönzőket a munkavállaláshoz, kezeljék a dolgozói szegénységet és a munkaerőpiaci szegmentációt, ösztönözzék a bejelentett foglalkoztatást, küzdjenek a be nem jelentett munkavégzés ellen és segítsék elő a munkalehetőségeket az alábbiak révén:
- a) annak biztosítása, hogy az aktivizálási követelmények kellő ösztönzést nyújtsanak a munkaerőpiacra való (újbóli) belépéshez, ugyanakkor fokozatosak és arányosak legyenek; különös figyelmet kell fordítani a fiatal felnőttekre, hogy a lehető legrövidebb időn belül visszatérjenek az oktatásba, a képzésbe vagy a munkaerőpiacra;
  - b) a humán tőkébe való beruházás javítása inkluzív oktatási és képzési politikák révén, valamint a továbbképzés és az átképzés támogatása révén – különösen az alacsony képzettségű vagy elavult készségekkel rendelkezők esetében –, többek között a szociális partnerekkel való együttműködés útján;
  - c) annak lehetővé tétele, hogy a jövedelemtámogatást a munkából származó jövedelemmel kombinálják, a jövedelem-támogatás fokozatos kivezetése vagy a jövedelemtámogatáshoz való jog megtartása a rövid távú vagy ideiglenes munkavégzés, a próbaidő vagy a szakmai gyakorlat során;
  - d) az adó- és szociális ellátórendszerekből eredő ösztönzők és fékek rendszeres felülvizsgálata;
  - e) a munkalehetőségek támogatása a szociális gazdasági ágazatban, többek között gyakorlati munkatapasztalat biztosítása révén;
  - f) a foglalkoztatásba való átmenet megkönnyítése a munkáltatóknak és munkavállalóknak nyújtott olyan intézkedések révén, mint például a munkaerő-felvételhez nyújtott ösztönzők, a munkaközvetítés (utáni) támogatás, a mentorálás, a tanácsadás, a munkahelymegtartás és az előmenetel előmozdítása.

A TÁMOGATÓ ÉS ALAPVETŐ SZOLGÁLTATÁSOKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

12. A tagállamoknak ajánlott gondoskodniuk a következőkről:
- a) tényleges és egyenlő hozzáférés a támogató szolgáltatásokhoz, többek között a szociális szolgáltatások önkéntes európai minőségi keretrendszerében meghatározott minőségi elvekkel összhangban;
  - b) az alapvető szolgáltatásokhoz, többek között az energiához való tényleges hozzáférés folytonosságának biztosítása;
  - c) a támogató és alapvető szolgáltatásokhoz való tényleges hozzáférés pénzügyi és nem pénzügyi akadályainak kezelése.

SZEMÉLYRE SZABOTT TÁMOGATÁS

13. A társadalmi befogadás és – a munkaképesek esetében – a foglalkoztatás tekintetében az elegendő forrással nem rendelkező személyek előtt álló különféle akadályok kezelése érdekében a tagállamoknak ajánlott személyre szabott megközelítést kidolgozniuk és összehangolniuk a szolgáltatásnyújtást az alábbiak révén:
- a) többdimenziós igényfelmérés elvégzése, amely megvizsgálja a társadalmi befogadás és a foglalkoztatás előtt álló akadályokat, azonosítja az ezen akadályok kezeléséhez szükséges támogató és alapvető szolgáltatásokat, és meghatározza a szükséges támogatást; és
  - b) ennek alapján a minimumjövedelemhez való hozzáféréstől számított legfeljebb három hónapon belül, beilleszkedési terv készítése, amelyben célszerű:
    - i. közös célkitűzéseket és határidőket meghatározni;
    - ii. az egyéni igényekhez szabott támogatási csomagot felvázolni, amely aktív munkaerőpiaci intézkedéseket és/vagy a társadalmi befogadást előmozdító intézkedéseket foglal magában;

- iii. ügyintézőt vagy egyedüli kapcsolattartó és szolgáltatási pontot kijelölni, aki biztosítja a folyamatos támogatást, megszervezi az illetékes szolgáltatóknál való kellő időben történő jelentkezést és rendszeresen felügyeli a beilleszkedési terv végrehajtása terén elért eredményeket;
- c) az elegendő forrással nem rendelkező, tartósan munkanélküli személyek esetében a meglévő munkaerőpiaci integrációs megállapodás felülvizsgálata és szükség esetén kiigazítása – a tartósan munkanélküli személyek munkaerő-piaci integrációjáról szóló tanácsi ajánlással összhangban –, annak a b) pontban említett beilleszkedési terv elemeivel való kiegészítése érdekében.

IRÁNYÍTÁS, NYOMON KÖVETÉS ÉS JELENTÉSTÉTEL

- 14. A megalapozott szociális védőháló nemzeti, regionális és helyi szintű hatékony kialakítása és megvalósítása érdekében a tagállamok számára ajánlott, hogy:
  - a) kerüljék el a különféle ellátások és rendszerek hiányosságait, átfedéseit és széttagoltságát annak érdekében, hogy a jövedelemtámogatás, az aktivizálási intézkedések és a támogató szolgáltatások átfogó csomagját biztosítsák;
  - b) erősítsék meg a jövedelemtámogatásért felelős hatóságok, a foglalkoztatási szolgálatok és a támogató szolgáltatásokat nyújtók operatív kapacitását, és fokozzák az együttműködésüket, többek között adatmegosztás és a további integrált szolgáltatási modellek előmozdítása révén;
  - c) az érintett érdekelt felek, például a regionális és helyi hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalmi szervezetek és a szociális gazdasági szereplők felvértezése a minimumjövedelem-rendszerek kialakításában, végrehajtásában, nyomon követésében és értékelésében való hatékony részvételük érdekében;
  - d) a szociális védőháló megfelelő finanszírozásának biztosítása az államháztartás általános fenntarthatóságával összhangban.
- 15. A szakpolitikai döntéshozatal jobb tájékoztatása érdekében ajánlott, hogy a tagállamok:
  - a) folyamatosan kövessék nyomon a jövedelemtámogatási politikák – különösen a minimumjövedelem – és a kapcsolódó munkaerőpiaci aktivizálási intézkedések végrehajtását, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést – többek között a releváns, nemek, életkor és adott esetben fogyatékoság szerint lebontott adatok rendelkezésre állásának és minőségének valamennyi kormányzati szinten történő javítása, valamint rendszeres értékelések elvégzése révén –, és végezzenek kiigazításokat az ezen ajánlás célkitűzéseinek leghatékonyabb módon történő elérése céljából;
  - b) az adatvédelmi szabályok tiszteletben tartása mellett dolgozzanak ki vagy fejlesszenek tovább olyan mechanizmusokat, amelyek lehetővé teszik az elegendő forrással nem rendelkező személyeknek a társadalmi befogadásuk vagy a foglalkoztatásba való átmenetük tekintetében történő nyomon követését;
  - c) rendszeres időközönként tájékoztassák a Bizottságot az ezen ajánlás végrehajtása érdekében hozott vagy tervezett intézkedésekről, adott esetben a meglévő nemzeti stratégiákra, tervekre vagy jelentésekre építve, beleértve a meglévő jelentéstételi mechanizmusok – például a nyitott koordinációs módszer, az európai szemeszter és más vonatkozó uniós programozási és jelentéstételi mechanizmusok – alapján benyújtottakat is; az első jelentésnek magában kell foglalnia az a) pontban említett értékelések eredményeit és az azokban tett ajánlásokat.
- 16. A Tanács üdvözli a Bizottság arra irányuló szándékát, hogy:
  - a) továbbra is együttműködjön a tagállamokkal a szociális védelemmel foglalkozó bizottságban a minimumjövedelemre vonatkozó teljesítményértékelési kerettel kapcsolatos munka terén, valamint hogy javítsa a releváns mutatók és adatok elérhetőségét és összehasonlíthatóságát;
  - b) a tagállamok körében megerősítse az egymástól való tanulást, valamint az eredmények és a bevált gyakorlatok terjesztését;
  - c) a 15. pont c) alpontjában említett dokumentumok alapján és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságon belül, a Foglalkoztatási Bizottsággal és az állami foglalkoztatási szolgálatok hálózatával szoros együttműködésben rendszeresen felülvizsgálja az ezen ajánlás végrehajtása terén elért eredményeket a befogadó munkaerőpiacokhoz való hozzáférés tekintetében, valamint hogy háromévente elkészítse a Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság együttes jelentését az ezen ajánlás végrehajtása terén elért eredményekről;

- d) az európai szemeszter keretében nyomon kövesse az ezen ajánlás végrehajtása terén elért eredményeket, többek között a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal együttműködésben;
- e) számba vegye az ezen ajánlásra válaszul hozott intézkedéseket, különös tekintettel az ajánlásnak a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentésére, a foglalkoztatási szintek növelésére és a képzésben való részvétel javítására gyakorolt hatására, és hogy 2030-ig jelentést tegyen a Tanácsnak.

17. A 92/441/EGK ajánlás helyébe ez az ajánlás lép.

Kelt Brüsszelben, 2023. január 30-án.

a Tanács részéről
az elnök
P. KULLGREN
